

a tanulócsoportokat a munka- és életszolgálat megismerése végett időnként ki kell helyezni a valódi életbe, mert a szükséges produktív munkateljesítmény az emberiség teljességéhez tartozik (140., 142). Az utolsó fejezet (147—56.) tételekbe sűríti a szerző fejtegetéseit, amelyek közül lehetőleg hű fordításban ízelítőül álljon itt a következő: A jövővel terhes, tehát az igazi nevelés a totalitásra irányul, a ritmusra és a ritmusban; az élet, az erők és anyagok struktúrájának megfelelően: kifejlesztése valamennyi szociálindividuális, az egészre irányuló erőnek alkalmas környezetben, produktív nevelés! (153).

Könyvünk velejét általánosan érthetően egy rövid mondatba így foglalnók össze: A feltartóztathatatlanul előrenyomuló technika arra kötelezi a nevelőket, hogy az *egész ember kiművelését* szegezzék vele szembe. K. F.

Dr. Linus Bopp: Allgemeine Heilpädagogik in systematischer Grundlegung und mit erziehungspraktischer Einstellung. (8-r., X + 424 l.) Freiburg im Breisgau, Herder. — Ára 720 márka, vászonkötésben 880 márka.

Ígyen nagy terjedelmű, rendszeresen felépített gyógypedagógiájuk még a németeknek sem volt eddig. Ez a könyv tehát igen jókor jött, mert a gyógypedagógiában éppen napjainkban jelentős fellendülést látunk mindenfelé. Szemináriumokat, iskolákat nyitnak a gyógypedagógiának (Németországban, Lengyelországban, Svájcban stb.) s a tanítóképző főiskolákon, óvónőképző-intézetekben, szociális nőképzőkben mindenütt tanítják a gyógypedagógiát. De nagy szerepe van ma már a gyógypedagógiának a lelkipásztorokodásban, a gyógyászatban, a pszichológiában is. A gyermekvédelmi intézmények és a kiegészítőiskolák fellendülésével kitágult a gyógypedagógia feladatköre is.

Bopp munkája általános gyógypedagógiai tankönyv, de emellett kézikönyv is. Első kísérlet ez, mely a gyógypedagógia egész területét, elméletét és gyakorlatát tudományos rendszerbe foglalva átfogja és elénk tárja. Igen értékes segítség lesz e könyv tanulóknak, oktatóknak, nevelőknek gyógypedagógiai ismereteik megalapozására. Tudományos alapon készült, de azért nyelve könnyen érthető, úgyhogy a nem szakember is nehézség nélkül megérti.

Elies Mátyás.

Albert Scheer: Erkundlicher Unterricht. Leipzig, 1930. Quelle & Meyer. (8-r., 184 l.)

Az 1925. évi porosz középiskolai reform a földrajzot a történelemmel, a német nyelvvel és a vallástannal együtt törzstárggyá (*Kernfach*) minősítette. Ennek megfelelően az ismeretközlésen kívül nagyobb nevelési célokat is tűzött eléje. Talán ezzel a kedvező változással magyarázható az a jelenség, hogy évről-évre újabb és újabb munkák jelennek meg a könyvpiacra, amelyek a földrajz tanításának kérdésével foglalkoznak. Kezdetben a vaskos didaktikák és metodikák jelentek meg, amelyek a földrajz megváltozott módszerét, újszerű tartalmi felfogását és tanításának modern szempontjait ismertették. Ezek mintegy az alapot adták meg. A most megjelenők már inkább vezérfonálnak